

MASTER OF SCIENCE IN HET BASISONDERWIJS

UNIVERSITEIT GENT IN SAMENWERKING MET
ARTEVELDEHOGESCHOOL, HOGESCHOOL GENT & HOGESCHOOL
WEST-VLAANDEREN

TOETS NIEUWE OPLEIDING OP MAAT VAN DE EIGEN REGIE EN VOLGENS
HET AANVULLEND PROTOCOL • BEOORDELINGSRAPPORT

19 FEBRUARI 2025

DANIEL MUIJS (VOORZITTER) • LUCE CLAESSENS, PIETER DeVOS, PHAEDRA HOPMANS,
MIRANDA TIMMERMANS (COMMISSIELEDEN) •
KRISTL VAN DER HEYDEN (SECRETARIS) • BERT VAN POECK (PROCESCOÖRDINATOR)

Inhoud

1	Abstract	4
2	Rapportage van het onderzoek van de commissie	6
2.1	Doornemen van het informatiedossier en voorbereidende vergaderingen	6
2.2	Dialogo met de opleiding Tijdens het locatiebezoek van 17 december 2024 kreeg de commissie de kans om uitgebreid in gesprek te gaan met de actoren die betrokken zijn bij deze nieuwe opleiding. Zij heeft de dialoog ervaren als open en verrijkend.....	7
2.2.1	Een nieuwe opleiding binnen een uitzonderlijke context	7
2.2.2	De rol van de ‘teacher leader’ in het schoolteam	7
2.2.3	Complexe instroom: reguliere en werkstudenten, kleuter- en lager onderwijs als vooropleiding	9
2.2.4	Curriculum komt tot stand in co-creatie tussen universiteit en hogescholen ..	10
2.2.5	Betrokkenheid van werkveld en studenten staat in de steigers	12
2.2.6	Verbinding tussen theorie en praktijk	13
2.2.7	Toetsbeleid en toetsvisie vanuit de zeven opleidingsdidactische principes	15
3	Oordeel	16
3.1	Oordeel over de facetten uit het aanvullend protocol	16
3.2	Oordeel over de potentiële kwaliteit van de opleiding	17
3.3	Conclusie: advies toetsingsbesluit	18
	Bijlage 1: Administratieve gegevens van de instelling en de opleiding.....	20
	Bijlage 2: Opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR)	21
	Bijlage 3: Samenstelling van de commissie	22
	Bijlage 4: Programma voor de dialoog met de opleiding	23
	Bijlage 5: Verantwoording.....	25
	Bijlage 6: Overzicht van het bestudeerde materiaal	26

1 Abstract

De commissie die onderzoek deed naar de potentiële kwaliteit en naar de twee bijkomende facetten uit de beoordelingsgrond adviseert de NVAO tot het nemen van een positief toetsingsbesluit over de opleiding master basisonderwijs.

De commissie kon vaststellen dat UGent in samenwerking met Arteveldehogeschool, Hogeschool Gent en Hogeschool West-Vlaanderen een sterke vorm van samenwerking in de steigers heeft gezet. Er is naar het oordeel van de commissie sprake van daadwerkelijke co-creatie die zowel structureel als duurzaam is.

Het afnemend veld is volgens de commissie nauw betrokken bij de opmaak van het curriculum. Ze waardeert het plan van de opleiding om een gezamenlijke werkveldcommissie op te starten, waarvoor ze ruim zal rekruteren.

De commissie vond een coherent beroepsbeeld terug dat de visie van de opleiding en de noden van het werkveld verenigt. Ook de studenten hebben volgens de commissie een duidelijk beeld van de rol van de *teacher leader* waartoe UGent in samenwerking met de hogescholen wil opleiden. Wel merkte de commissie op dat de onduidelijkheid over het civiel effect van de master Basisonderwijs de verschillende betrokken partijen zorgen baart.

Om de centrale rol van *teacher leader* te realiseren, werkt de opleiding in drie leerlijnen. De commissie is van oordeel dat ook hier sprake is van een coherente visie die aan de basis ligt van een logisch opgebouwd curriculum. Ze meent dat het masterniveau voldoende geborgd wordt.

De commissie raadt de opleiding aan in alle opleidingsonderdelen voldoende aandacht te besteden aan multiperspectivisme als opleidingsdidactisch principe en dat ook te expliciteren voor de studenten. Ze meent dat dit een belangrijke hefboom is om de master basisonderwijs in staat te stellen om te handelen als *reflective practitioner*.

De commissie waardeert de flexibiliteit die de opleiding wil bieden om te kunnen inspelen op haar diverse instroom. Ze heeft er vertrouwen in dat de opleiding zal toezien op een gedifferentieerd aanbod dat tegemoetkomt aan de noden van bachelors in het kleuter- en lager onderwijs. De opleiding toont zich volgens de commissie voldoende bereid om werkstudenten de nodige flexibiliteit te bieden. Ze waardeert ook dat werkstudenten de kans krijgen om hun eigen werkervaring in te brengen in de opleiding.

Wel raadt de commissie de opleiding aan om te formaliseren op welke manieren de flexibiliteit gegarandeerd zal worden, zodat de aanpak consistent aanwezig is over de verschillende opleidingsonderdelen en docenten heen. Ook wil ze de opleiding meegeven dat het maatwerk dat ze studenten wil bieden onder druk kan komen te staan als de opleiding in sterke mate zou groeien.

De commissie deelt met het afnemend veld een zekere bezorgdheid of afgestudeerde masters basisonderwijs, en in het bijzonder de reguliere studenten, de rol van *teacher leader* effectief zullen durven of kunnen opnemen. Ze heeft er begrip voor dat de opleiding ervoor kiest om niet met een stageperiode te werken, en heeft ook de argumenten van werkveld en studenten genoteerd. Niettemin vraagt de commissie de opleiding om goed te monitoren of de verbinding tussen theorie en praktijk voldoende tot stand komt op basis van het werken met casussen op en vanuit de werkvloer.

De commissie heeft er vertrouwen in dat de masterproef effectief op academisch niveau zal plaatsvinden. Wel raadt ze de opleiding aan om kritisch te bekijken of de onderwerpen voldoende resoneren met het leidende principe van *teacher leadership*. De commissie

suggereert verder dat duo-masterproeven een waardevolle optie kunnen zijn in het kader van leren samenwerken, een belangrijke vaardigheid voor de *teacher leader*.

Wat toetsing betreft, waardeert de commissie dat UGent en de hogeschoolpartners ook hier in co-creatie zullen werken. Ze raadt aan om ook het werkveld systematisch bij de evaluatie van de masterproef te betrekken, zodat ook de evaluatie gecontextualiseerd gebeurt.

De commissie waardeert de luisterbereidheid van de docenten en heeft er vertrouwen in dat de opleiding belang hecht aan de mening van de studenten. Ze heeft er – gezien de context waarin deze opleiding van start gaat – begrip voor dat de input van de studenten louter onrechtstreeks (via de hogescholen) werd verworven. Ze beveelt de opleiding echter aan op korte termijn werk te maken van een nauwe studentbetrokkenheid.

De commissie formuleert op basis van het gevoerde onderzoek de onderstaande aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geenszins afbreuk aan de positieve punten die ze identificeerde noch aan het positief advies toetsingsbesluit.

- Benut alle kansen voor verdere samenwerking met het werkveld, zodat de hogescholen, de universiteit en het afnemend veld permanent kunnen afstemmen met elkaar – ook gezien de onduidelijke externe context waarin de opleiding van start gaat – om de opleiding verder te versterken.
- Maak op korte termijn werk van een nauwe studentbetrokkenheid. Besteed niet alleen aandacht aan formele organen en kanalen, maar ook aan informele betrokkenheid. Het is daarbij van belang dat alle groepen studenten vertegenwoordigd zijn (reguliere en werkstudenten, studenten met een vooropleiding kleuter- en lager onderwijs).
- Monitor de mate waarin de band tussen theorie en praktijk daadwerkelijk tot stand wordt gebracht, niet in het minst in de casussen en de masterproef. Daarbij is nauwe samenwerking met het werkveld aanbevolen.

2 Rapportage van het onderzoek van de commissie

2.1 Doornemen van het informatiedossier en voorbereidende vergaderingen

De commissie die zich boog over de 'toets nieuwe opleiding' voor de masteropleiding basisonderwijs heeft met belangstelling het informatiedossier doorgenomen dat werd ingediend door de Universiteit Gent (UGent) in samenwerking met Arteveldehogeschool (AHS), Hogeschool Gent (HOGENT) en Hogeschool West-Vlaanderen (HOWEST). Het dossier geeft een heldere beschrijving van de opleiding, die tot stand zal komen in nauwe samenwerking tussen de partners uit de Associatie Universiteit Gent (AUGent).

Tijdens twee voorbereidende vergaderingen bundelde de commissie een aantal vragen waarover ze in dialoog wilde gaan met de betrokken instellingen.

Heel wat aandacht ging daarbij naar de rol van de *teacher leader*, de centrale, overkoepelende rol waartoe UGent samen met de hogeschoolpartners de master basisonderwijs wil opleiden.

De commissie had een aantal vragen over de precieze opdracht en de positie van deze *teacher leader* in de scholen – beseffend dat het om een nieuwe rol gaat waarbij nog onduidelijkheid heerst op wetgevend vlak en in de scholen zelf.

Samenhangend met deze vraag wilde de commissie graag verder in gesprek gaan over het curriculum en de toetsing ervan; in het bijzonder hoe de opleiding de *teacher leader* op zijn rol voorbereidt en evalueert of hij wel degelijk in staat zal zijn deze vernieuwende rol te vervullen.

Deze opleiding is een academische opleiding met professionele finaliteit, wat op zich een nieuw concept is in het Vlaamse onderwijslandschap. De commissie wilde dan ook de nodige aandacht besteden aan het academisch niveau, de praktijkcomponent en de verbinding tussen beide.

Wat het academisch niveau betreft wilde ze onder meer in gesprek gaan over de manier waarop multiperspectivisme (een van de uitgangspunten uit de visie van UGent) haar beslag krijgt in het curriculum en over de wijze waarop de opleiding erover zal waken dat de onderzoeksvaardigheden het bachelorniveau overstijgen.

De commissie was benieuwd om te vernemen hoe de opleiding ervoor zal zorgen dat de student de theorie in de praktijk kan brengen, ook omdat er geen stageperiode voorzien wordt. De manier waarop de masterproef wordt ingericht had eveneens de belangstelling van de commissie; ze wilde meer bepaald in gesprek gaan over de afbakening van de onderwerpen en de wijze van evalueren.

De commissie wilde daarnaast meer weten over de manier waarop de opleiding zal inspelen op de diversiteit van de instroom. De verwachting is immers dat, naast reguliere studenten, ook heel wat werkstudenten deze opleiding zullen aanvatten. De commissie wilde dan ook graag peilen naar de haalbaarheid voor deze laatste doelgroep en naar de manier waarop de instelling deze studenten ruimte biedt om hun eigen ervaring in te brengen. Verder wilde de commissie graag meer weten over de aanpak van de instelling wat kleuter- en lager onderwijs betreft, vermits afgestudeerden uit deze twee aparte vooropleidingen samenkomen in de nieuwe opleiding.

De commissie besteedde de nodige aandacht aan de twee bijkomende facetten die de Vlaamse Regering toevoegde aan de beoordelingsgrond voor deze toets nieuwe opleiding. Wat facet 1 betreft merkte de commissie op basis van het informatiedossier op dat er duidelijk sprake is van co-creatie tussen de betrokken instellingen bij het voorbereiden van de opleiding. Ze wilde graag in dialoog gaan over de volgende aspecten van deze samenwerking: Hoe zullen de verschillende partnerinstellingen deze samenwerking in de toekomst verder vormgeven? Hoe zullen de docententeams worden samengesteld en hoe zullen zij concreet samenwerken, onder andere op het vlak van de invulling en toekomstige bijsturingen van het

curriculum, het lesgeven zelf en de toetsing? Wat zal ervoor zorgen dat de samenwerking de kwaliteit van de opleiding versterkt? Op welke manier betrok de opleiding de studenten tot nu toe bij de vormgeving nieuwe opleiding en hoe zal studentenparticipatie vorm krijgen binnen het samenwerkingsverband?

Over de invulling van facet 2 had de commissie heel wat vragen die ze graag wilde voorleggen aan de opleiding en aan het werkveld. Ze begreep uit het dossier dat het werkveld in sterke mate vragende partij is voor deze opleiding en dat zij betrokken zijn geweest bij de samenstelling van het curriculum. De commissie wilde weten op welke manier de opleiding het werkveld op een structurele manier zal betrekken. Het gaat dan onder meer over de samenstelling van de toekomstige werkveldcommissie en haar representativiteit, maar ook over de vraag hoe de instelling (en dan voornamelijk de universiteit) zich zal verzekeren van een nauwe aansluiting bij de scholen en bij andere actoren uit het basisonderwijs.

2.2 Dialoog met de opleiding

Tijdens het locatiebezoek van 17 december 2024 kreeg de commissie de kans om uitgebreid in gesprek te gaan met de actoren die betrokken zijn bij deze nieuwe opleiding. Zij heeft de dialoog ervaren als open en verrijkend.

2.2.1 Een nieuwe opleiding binnen een uitzonderlijke context

In de loop van de verschillende gesprekken kwam de **context** waarbinnen deze nieuwe opleiding tot stand komt uitgebreid aan bod. Hoewel heel wat van deze factoren buiten de opdracht van de commissie vallen, acht zij het relevant om deze aspecten een plaats te geven in het rapport, omdat ze als een rode draad door de dialoog heen verweven waren. Deze elementen hebben de commissie geenszins verhinderd een gedegen onderzoek te voeren naar de potentiële kwaliteit van de opleiding. Ze vormen veeleer de achtergrond waartegen zich de vormgeving van de opleiding afspeelt.

Eenzijds was er de korte tijdspanne tussen de beslissing van de Vlaamse Regering dat er een masteropleiding voor het basisonderwijs kan aangeboden worden en het moment dat de samenwerkingsverbanden die effectief beslisten om deze opleiding aan te bieden vanaf het academiejaar 2025-2026 het informatiedossier moesten indienen.

Uitzonderlijk is niet alleen dat geen macrodoelmatigheidstoets plaatsvond, maar ook ontbreekt vooralsnog een wetgevend kader waarbinnen de master in het basisonderwijs zal fungeren. Het gaat dan onder meer (maar niet louter) om het civiel effect van dit diploma: er is voorlopig geen duidelijkheid welke budgettaire ruimte er zal zijn voor de tewerkstelling van masters in het basisonderwijs.

Ten slotte is er de decretaal vereiste samenwerking tussen de universiteit (die het diploma uitreikt) en de hogescholen, die een neerslag kreeg in facet 1 van het beoordelingskader. De samenwerking tussen de verschillende partners is dus niet vrijblijvend. Ook al krijgt ze vorm binnen de hierboven geschetste korte tijdspanne, het was voor de commissie van cruciaal belang om zich ervan te verzekeren dat deze samenwerking structureel en duurzaam is. Nauwe samenwerking betreft niet alleen de universiteit en de hogescholen, maar ook het afnemend veld. Facet 2 van de beoordelingsgrond gaat niet alleen over de betrokkenheid van het werkveld bij de opmaak van het curriculum. Het gaat eveneens over het ruim en structureel betrekken van het werkveld bij de kwaliteitszorg en het benutten van de partnerschappen van de hogescholen in het algemeen. De commissie had de kans om hierover in gesprek te gaan met de werkveldpartners, de opleiding en de studenten.

2.2.2 De rol van de 'teacher leader' in het schoolteam

De centrale overkoepelende rol waartoe UGent samen met de hogescholen wil opleiden, wordt omschreven als 'de master basisonderwijs als *teacher leader*'. Om deze centrale rol te realiseren, werkt de opleiding in drie leerlijnen aan de ontwikkeling van drie onderliggende

rollen: 'de master basisonderwijs als *evidence-informed* didacticus', 'de master basisonderwijs als innoverend schoolmaker' en 'de master basisonderwijs als autonoom onderzoeker'.

Het was voor de commissie dan ook van belang om het beeld dat uit het informatiedossier naar voren was gekomen verder te verhelderen tijdens de dialoog.

Uit de verschillende gesprekken kwam naar voren dat de opleiding verwacht dat de master basisonderwijs in de klas zal staan. Het doel is niet het opleiden tot een (ondersteunende) directiefunctie, hoewel het opnemen van die functie uiteraard niet uitgesloten is. De verwachting is echter dat de *teacher leader* naast zijn rol in de klas zijn competenties ook ruimer inzet, in het schoolbeleid en de ontwikkeling van de school.

De taken die hij zal vervullen, draaien in sterke mate rond het aanbrengen van *evidence informed* kennis en meer bepaald het vertalen ervan naar de specifieke schoolcontext. Het werkveld en de werkstudenten benadrukten dat laatste aspect in sterke mate: hoewel er wetenschappelijke kennis aanwezig is in het brede onderwijsveld, die bijvoorbeeld via bijscholingen of literatuur tot bij een aantal leerkrachten komt, is het zaak om de schoolcontext in rekening te brengen en zo tot een impactvolle vertaling te komen. Het geloof is sterk dat de teams op deze manier geprofessionaliseerd worden en de school daadwerkelijk tot een haalbare en wetenschappelijk onderbouwde school- en klaspraktijk komt. Een werkveldvertegenwoordiger noemde de master basisonderwijs daarom een interne pedagogisch begeleider. De studenten benoemden hun mogelijke rol als die van brugfiguur of tussenpersoon tussen het team en de directie. Ook de rol van aanvangsbegeleider werd een aantal keren genoemd. In de eigen klas zal de master basisonderwijs eveneens een versterkte positie innemen, omdat de opleiding ook inzet op het versterken van het eigen pedagogisch-didactisch handelen.

De vertegenwoordigers van het afnemend veld gaven aan dat de roep groot is om academisch gevormde profielen te kunnen inzetten in de basisscholen. Lesgeven in deze tijden wordt immers omschreven als complex, waardoor de nood hoog is aan wetenschappelijk onderbouwde methodieken die passen bij de context van de school. Doordat de *teacher leader* inherent deel uitmaakt van het team verlaagt de drempel om deze kennis en methodieken ingang te doen vinden.

Ook uit de huidige ervaringen met masters in de basisschool komt naar voren dat zij een grote meerwaarde betekenen voor de basisschool; het gaat dan in de meeste gevallen over zorg- of ict-coördinatoren – de enige profielen die ook op het niveau van een master verloond kunnen worden. Directeuren waarderen in het bijzonder dat masters 'met hen meedenken' en hen dus in sterke mate ondersteunen.

De commissie vond over de gesprekken heen een **coherent beeld** terug tussen de noden van het werkveld en de visie van de opleiding wat het beroepsbeeld betreft. Alle gesprekspartners hebben volgens haar een duidelijk beeld van de *teacher leader* waartoe de opleiding wenst op te leiden.

Wel merkte de commissie op dat de onduidelijkheid over het **civiel effect**, in combinatie met het huidige budgettaire kader dat als ontoereikend wordt beschouwd, bij de werkveldpartners zorgt voor verschillende houdingen ten opzichte van het daadwerkelijk aanwerven van masters basisonderwijs. Het werkveld onderkent volop de nood aan deze profielen, maar tegelijk is het in sterke mate vragende partij om dit effectief mogelijk te maken door in voldoende financiële middelen te voorzien.

Ook gaf het werkveld aan dat het hoger vergoeden van een collega mogelijk voor spanningen in het team kan zorgen. Anderzijds gaan er al jaren stemmen op om de huidige vlakke loopbaan te doorbreken. Het zou het werkveld vooruithelpen als de overheid een globale onderwijsvisie zou formuleren waarin de positie en de rol van de master in het basisonderwijs een plaats krijgen.

2.2.3 Complexe instroom: reguliere en werkstudenten, kleuter- en lager onderwijs als vooropleiding

De plaats die de master basisonderwijs zal innemen in de school hangt ook samen met de achtergrond van de studenten, met andere woorden met de **instroom** van deze opleiding.

De opleiding richt zich op **drie doelgroepen**:

- studenten met een diploma van educatieve bachelor kleuter- en/of lager onderwijs die verdere professionalisering als leraar zoeken na hun bacheloropleiding;
- studenten die actief zijn als leraar in het basisonderwijs en zich willen bijscholen op academisch niveau;
- studenten met een academische bachelor als vooropleiding die de stap naar het basisonderwijs willen zetten. Deze laatste groep moet eerst nog een educatief bachelorsdiploma kleuter- of lager onderwijs behalen.

De commissie was benieuwd om te vernemen hoe de opleiding zal omgaan met deze **diversiteit** aan doelgroepen. Daarnaast peilde ze bij studenten en werkveld naar de verwachtingen met betrekking tot de op te nemen rol in de school.

De aandacht ging daarbij enerzijds naar de verschillen tussen reguliere en werkstudenten en anderzijds naar studenten met een vooropleiding kleuter- dan wel lager onderwijs.

De opleiding verwacht dat heel wat **werkstudenten** de nieuwe opleiding zullen aanvatten. Dat wordt alvast bevestigd door de instroom in het schakeljaar. Studenten die minstens halftijds werken, kunnen het statuut van werkstudent aanvragen binnen de Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen van UGent. Werkstudenten hebben recht op bepaalde faciliteiten en kunnen in overleg gaan met de lesgevers, bijvoorbeeld over alternatieve opdrachten als hun aanwezigheid niet mogelijk is. Ook laste de opleiding na overleg met het werkveld een vaste lesdag op woensdag in en één tot twee lesavonden voor de on-campus-lessen om tegemoet te komen aan de noden van werkstudenten.

De werkstudenten die de commissie kon spreken, volgen momenteel het schakeljaar. Ze geven aan dat de combinatie van (voltijds) werken en studeren niet eenvoudig is; zij spreiden daarom het schakeljaar over twee academiejaren. Deze studenten loofden de **flexibiliteit** en de oplossingsgerichte aanpak die ze bij de opleiding ervaren. In de eigen school ervaren zij overigens eveneens een dergelijke flexibiliteit; naar hun zeggen kijken collega's en directie uit naar wat zij zullen binnenbrengen vanuit de opleiding. In het geval deze werkstudenten in de school al een rol vervullen die aansluit bij de nieuwe opleiding, bijvoorbeeld beleidsondersteuner, vinden zij het fijn om het geleerde meteen in de praktijk te kunnen brengen.

Ook zijn de werkstudenten tevreden dat zij – in het schakeljaar – de **eigen ervaring** kunnen binnenbrengen. Een zogenaamde competentiescan vormt bijvoorbeeld het vertrekpunt voor een uit te werken casus: deze geeft de opleiding en de student inzicht in de aspecten waarop de student kan verdiepen of zichzelf verder kan bekwamen.

Volgens het informatiedossier engageert de opleiding zich ertoe om werkstudenten te faciliteren door een focus op *blended* onderwijs, zodat ze hun eigen leerproces in handen kunnen nemen. Tijdens de dialoog gaven de docenten aan dat er al een aantal stappen werden gezet, zoals leerpaden ontwikkelen en de lessen opnemen, in afwachting van een meer doorgedreven aanpak. Ze maakten gewag van een aantal te vervullen randvoorwaarden: visieontwikkeling, infrastructuur, kennis bij de docenten.

De commissie waardeert de flexibiliteit die de opleiding wil bieden. Ze raadt de opleiding aan om formeel vast te leggen op welke manieren de flexibiliteit gegarandeerd zal worden, zodat de aanpak consistent aanwezig is over de verschillende OPO's en docenten heen.

Met de studenten en het werkveld ging de commissie de dialoog aan over de **verwachtingen** die ze koesteren met betrekking tot de rol van *teacher leader*. De commissie kan zich immers voorstellen dat de positie die de master basisonderwijs zal innemen in het schoolteam

verschillend kan zijn naargelang het gaat om een werkstudent met heel wat jaren onderwijservaring op de teller dan wel een recent afgestudeerde bachelor in het kleuter- of lager onderwijs.

De reguliere studenten die de commissie kon spreken, lijken zich ervan bewust te zijn dat het opnemen van een rol als *teacher leader* op weerstand kan stuiten binnen een bestaand team. Ze gaven aan dat de opleiding hen hierop zal voorbereiden door expliciet aandacht te besteden aan vaardigheden als omgaan met weerstand, een coachende houding aannemen en leren samenwerken. Studenten en werkveld waren het erover eens dat een aantal jaren klaservaring hoe dan ook een goede startpositie zou zijn alvorens de rol van *teacher leader* op zich te (kunnen) nemen, in het bijzonder als het om de rol van schoolontwikkelaar gaat.

Wat de vooropleiding **kleuter- en lager onderwijs** betreft, vernam de commissie dat de betrokken hogescholen in hun educatieve bacheloropleidingen kleuter- en/of lager onderwijs de gemeenschappelijke elementen van beide opleidingen in sterke mate op de voorgrond plaatsen. Alleen waar het decretaal verplicht is, maakt de opleiding het onderscheid. De docenten vormen één team en bepaalde onderdelen van het curriculum worden aan beide groepen tegelijk gegeven.

UGent, in samenwerking met de bij deze nieuwe masteropleiding betrokken hogescholen, wil erop toezien dat in de masteropleiding (en in het eraan voorafgaande verplichte schakeljaar) voldoende aandacht besteed wordt aan aspecten van zowel kleuter- als lager onderwijs. Het gaat dan over de aangebrachte casussen en praktijken en over de thema's die in de OPO's aan bod komen. Om zich hiervan te verzekeren werd een checklist samengesteld voor het ontwikkelteam.

De commissie waardeert de mate waarin de opleiding flexibel wenst in te spelen op de diverse instroom. Het maatwerk waarvoor ze staat, zal de diverse doelgroepen ondersteunen in hun leerproces. Wel wil de commissie de opleiding meegeven dat dit maatwerk onder druk kan komen te staan als de opleiding in sterke mate zou groeien.

2.2.4 Curriculum komt tot stand in co-creatie tussen universiteit en hogescholen

De commissie had tijdens de dialoog uitgebreid de kans om in gesprek te gaan over het curriculum. In het bijzonder wilde ze graag meer inzicht krijgen in de manier waarop het samenwerkingsverband tot de concrete invulling is gekomen van het curriculum. Ze had daarbij onder meer oog voor het waarborgen van het masterniveau en voor de verbinding tussen theorie en praktijk.

De domeinspecifieke leerresultaten (DLR) van de master basisonderwijs zijn op het niveau van de VLIR-VLHORA door de werkgroep 'Master basisonderwijs' ontwikkeld in een proces van co-creatie, waarbij stakeholders en vertegenwoordigers uit het werkveld betrokken werden. De door de opleiding beoogde opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR) zijn identiek aan deze DLR.

De opleiding werkt in drie leerlijnen aan de ontwikkeling van drie onderliggende rollen die samen leiden tot de rol van de *teacher leader*: 'de master basisonderwijs als *evidence-informed* didacticus', 'de master basisonderwijs als innoverend schoolmaker' en 'de master basisonderwijs als autonoom onderzoeker'.

Op basis van het informatiedossier had de commissie een positief beeld van de voorgestelde OPO's. Het leek haar een coherent geheel van OPO's die inderdaad aansluiten bij de drie onderliggende en onderling samenhangende rollen.

Uit de gesprekken met de studenten kwam naar voren dat zij de **wetenschappelijke en theoretische component** in de OPO's sterk waarden. De studenten die de commissie kon spreken, gaven aan dat ze 'op hun honger' waren gebleven tijdens hun opleiding tot bachelor

in het kleuter- en lager onderwijs. Een studente verwoordde het zo: ‘Een wereld gaat voor me open, eindelijk moet ik werken, studeren’. De wens tot verdieping liep als een rode draad door de gesprekken.

Deze reacties sluiten aan bij wat de hogeschoolpartners tijdens de dialoog benoemden, met name dat deze masteropleiding belangrijk is om de **leerladder** aan te vullen. Ze benadrukten dat het voor een aantal studenten die de educatieve bacheloropleiding aanvatten relevant is om al bij de start het perspectief te hebben om, indien gewenst, naar een academisch niveau door te stromen. Dat is alleszins een aspect dat de hogescholen zelf in de kijker willen zetten.

De commissie was benieuwd om te vernemen hoe de docententeams van enerzijds de universiteit en anderzijds de drie hogescholen van het samenwerkingsverband **samen vorm geven** aan deze OPO's. Hoewel voor de OPO's van de masteropleiding de meeste teams nog niet zijn samengesteld, kreeg de commissie een goed beeld van de handelswijze. Ze ging daarover in gesprek met docenten van het schakeljaar, dat tot stand is gekomen in dezelfde constellatie.

Uit deze gesprekken kwam naar voren dat docenten eerst de tijd hebben genomen om elkaar beter te leren kennen. Vervolgens zijn gemengde teams aan de slag gegaan om samen de OPO's vorm te geven in zogenaamde **moduleteams**. De teams zijn daarbij vertrokken vanuit het **competentieprofiel**, wat ervoor moet zorgen dat het masterniveau geborgd wordt. Vervolgens maakten ze een verdeling van de inhoud die in het schakel- dan wel het masterjaar aan bod moesten komen, en werden de inhoud eruit gefilterd die in de educatieve bachelor aan bod komen.

Gevraagd naar de **meerwaarde** van deze samenwerking benoemden de docenten de **complementariteit** tussen de hogeschooldocenten die dicht bij de praktijk staan en de universitaire docenten die theoretisch en wetenschappelijk sterk staan. Ook verwezen ze naar complementariteit op het vlak van de expertisedomeinen, bijvoorbeeld een hogeschooldocent met kennis van en eventueel ervaring in het kleuteronderwijs.

De commissie kon een groot enthousiasme vaststellen bij de betrokken docenten: ze scharen zich volop achter de doelstellingen van de opleiding en voelen zich gelijkwaardige partners in de vormgeving ervan.

De commissie waardeert de manier waarop de samenwerking tussen universiteit en hogeschool voor het schakeljaar tot stand is gekomen. Ze raadt de opleiding aan om, zo gauw de teams voor de masteropleiding samengesteld zijn, deze op korte termijn met de hele groep samen te brengen. Ook op **curriculair niveau** is immers afstemming nodig om tot een coherent programma op masterniveau te komen. Op die manier kan de opleiding waarborgen dat alle moduleteams werken vanuit dezelfde kaders en terminologie, onder meer wat het cruciale begrip *teacher leadership* betreft.

De plannen die de opleiding heeft om een klankbordgroep op te starten met als doel de afstemming tussen de docenten te continueren, vindt de commissie alvast een waardevol idee.

De commissie wilde graag weten hoe het zogenaamde **multiperspectivisme** – de eerste strategische onderwijsdoelstelling uit de UGent-visie, die onderschreven wordt door de hogeschoolpartners – tot uiting komt in het curriculum. De opleidingsverantwoordelijken gaven aan dat het multiperspectivisme zich uit in de hierboven geschetste **co-creatie**: perspectieven van universiteit en hogeschool worden op gelijkwaardige wijze samengebracht. De commissie waardeert de manier waarop de opleiding deze co-creatie vormgeeft. Daarnaast bleef ze op zoek gaan naar de manier waarop het multiperspectivisme ook in het **curriculum en de opleidingsdidactiek** tot uiting komt.

Uit de dialoog met de docenten bleek dat men wel degelijk meerdere perspectieven tracht te incorporeren in het curriculum, waardoor multiperspectivisme ook daar als leidend principe aanwezig is. Voor het OPO 'Project 1 Teacher Leadership' gingen de docenten bijvoorbeeld op

zoek naar verschillende definities van *teacher leadership*. In het OPO 'Taaldidactiek' worden dan weer diverse visies op taalonderwijs geduid en wijzen de docenten op de verschillende onderzoeksmatige brillen die je kunt opzetten.

De commissie raadt de opleiding aan in alle OPO's voldoende aandacht te besteden aan multiperspectivisme als opleidingsdidactisch principe en dat ook te expliciteren voor de studenten. Ze vraagt de opleiding om er bijvoorbeeld voor te zorgen dat studenten naast het constructivisme ook andere perspectieven op leren en onderwijs aangereikt krijgen. Ze meent dat dit een belangrijke hefboom is om de doelstelling waar te maken dat de master basisonderwijs in staat is om 'in concrete en steeds wisselende contexten adequaat en professioneel te handelen als *reflective practitioner*'.

Verder waardeert de commissie dat het curriculum ruimte laat voor het inspelen op de actualiteit. De opleiding gaf aan dat ze bijvoorbeeld de bekendmaking van internationaal onderzoek zal aangrijpen als vertrekpunt in de lessen. Dat sluit mooi aan bij de toekomstige rol van de master basisonderwijs die niet alleen zelf blijk moet geven van een onderzoekende houding maar deze houding ook moet stimuleren in het schoolteam. De werkveldvertegenwoordigers onderstreepten eveneens het belang van kunnen omgaan met onderzoek, vermits ook in Vlaanderen zich een *mindshift* naar datagedreven onderwijs heeft ingezet (Koala-test, Vlaamse toetsen, ...).

2.2.5 Betrokkenheid van werkveld en studenten staat in de steigers

De werkveldvertegenwoordigers werden betrokken bij het curriculum via de **werkveldcommissies van de hogescholen**. De werkveldpartners gaven aan dat ze vaak bevraagd zijn, waardoor de opleiding volgens hen dicht bij het werkveld staat en 'werkvloergericht' is. Als voorbeeld van de door hen verstrekte input noemden zij de vraag om aspecten van zorg in de OPO's te verweven en er dus geen apart vak aan toe te bedelen. Ook toonde het werkveld zich tevreden met de aandacht die de opleiding schenkt aan datagebruik en datageletterdheid. Data-analyse wordt immers gezien als een cruciaal gegeven waarmee de meeste leraren weinig vertrouwd zijn. Het werkveld waardeert daarnaast het belang dat de opleiding hecht aan STEM- en taaldidactiek, wat het pedagogisch-didactisch handelen van de masters basisonderwijs zal versterken.

De commissie wilde graag weten hoe de betrokkenheid van het werkveld in de toekomst vorm zal krijgen. Tot nu toe werd voornamelijk gebruikgemaakt van het bestaande formele en informele netwerk van de hogescholen. De werkveldpartners gaven ook aan dat de band met de hogescholen vaak nauw is, terwijl UGent voor hen een nieuwe partij vormt.

De commissie moedigt de opleiding aan om werk te maken van het samenstellen van een **gezamenlijke werkveldcommissie**, wat zij inderdaad van plan is. Een dergelijke overkoepelende commissie kan volgens de commissie een belangrijke rol spelen bij de verdere uitwerking en de evaluatie van de opleiding. De onduidelijke context waarin deze opleiding van start gaat, vergt immers een doordacht schakelen, in co-creatie met alle betrokken partijen.

De commissie vindt het positief dat voor deze gezamenlijke werkveldcommissie ook nieuwe vertegenwoordigers zullen gerekruteerd worden. Ze waardeert eveneens dat de opleiding het ruime onderwijsveld wil betrekken en zal zorgen voor evenwicht in de vertegenwoordiging van kleuter- en lager onderwijs en van de verschillende onderwijsverstrekkers; ook vertegenwoordiging van de diversiteit in schoolorganisatie, bijvoorbeeld al dan niet methodeonderwijs, acht ze van belang.

De werkveldpartners die de commissie kon spreken, noemden ook het opstarten van formele **partnerschappen** tussen de school en de universiteit en hogescholen als een interessante piste. Zij zijn vragende partij om reguliere studenten gekoppeld te zien aan hun school en verklaren zich bereid om deze studenten te begeleiden. De commissie raadt de opleiding aan deze piste verder te onderzoeken, ook al beseft zij dat het realiseren van dergelijke partnerschappen een inspanning zal vergen. Ze meent dat ook hierin kansen schuilen voor

nauwe contacten met de werkvloer en voor een vlotte inschakeling van reguliere studenten in bestaande schoolteams.

Ook zou hier een kans liggen om academisch onderzoek dicht bij de scholen te brengen; momenteel hebben scholen vooral ervaring met praktijkgericht onderzoek, geïnitieerd vanuit de hogescholen.

Wat de betrokkenheid van **studenten** betreft bij de totstandkoming van de opleiding gaven de vertegenwoordigers van het bestuur aan dat er geen formele bevraging geweest is. Een dergelijke bevraging maakt normalerwijze deel uit van de macrodoelmatigheidstoets. Gezien de korte tijdspanne waarin dit dossier zijn beslag vond, heeft het ontwikkelteam deze opleiding 'top-down tot stand laten komen'. Vanuit de opleidingsraden van de betrokken hogescholen zijn studenten wel indirect betrokken geweest. Ook zullen vier studentenvertegenwoordigers deel uitmaken van de op te richten opleidingscommissie.

Tijdens de dialoog gaven de studenten aan dat er een grote luisterbereidheid bestaat bij de docenten; ze benoemden de docenten als "oplossingsgericht". De docenten die in het schakeljaar lesgeven vermeldde van hun kant dat ze een aanpassing zullen doorvoeren met betrekking tot de voorbereiding van de masterproef: het onderzoeksplan dat studenten vrij vroeg in het schakeljaar moeten indienen, zal verschoven worden naar een latere datum in het academiejaar. De commissie vond het ook een mooi idee dat de opleiding overweegt om masterstudenten de rol van coach te laten opnemen ten aanzien van schakelstudenten in het OPO 'Project 1 Teacher Leadership'.

De commissie waardeert de luisterbereidheid van de docenten en heeft er vertrouwen in dat de opleiding belang hecht aan de mening van de student. Gezien de hierboven geschetste externe context acht ze het bijzonder belangrijk dat de opleiding de vinger aan de pols houdt bij de studenten, zowel via informele inspraak als via formele participatieorganen. Het is daarbij van belang dat alle groepen studenten vertegenwoordigd zijn (reguliere en werkstudenten, studenten met een vooropleiding kleuter- en lager onderwijs).

2.2.6 Verbinding tussen theorie en praktijk

Gezien de opleiding master Basisonderwijs een academische opleiding is met professionele identiteit en finaliteit is de verbinding die de opleiding maakt tussen theorie en praktijk van groot belang.

De opleiding heeft ervoor gekozen om de studenten geen stage te laten lopen. De instroom bestaat immers uit studenten die reeds beschikken over een lerarendiploma; de opleiding wil hen geenszins de indruk geven dat zij nog moeten leren om voor de klas te staan.

De commissie was benieuwd om tijdens de dialoog meer te vernemen over de keuze die de opleiding maakte en over de manier waarop de opleiding het gecontextualiseerd leren vorm zal geven.

In het gesprek met de studenten kwam meermaals naar voren dat een verplichte stage hen ervan zou weerhouden om deze opleiding aan te vatten. Enerzijds geven ze aan de klas- en schoolcontext voldoende te kennen, anderzijds hebben ze niet altijd positieve ervaringen overgehouden aan de gelopen stages.

De houding van de werkveldvertegenwoordigers was minder eenduidig. Toch kwam ook bij hen naar voren dat het inoefenen van de rol van *teacher leader* tijdens een stageperiode wellicht niet evident zou zijn: de tijd is kort, en bij voorkeur moet je al een zekere positie verworven hebben in het schoolteam; je moet als het ware met het team 'geblend' zijn om een dergelijke rol te kunnen opnemen.

De opleiding kiest ervoor om de verbinding tussen theorie en praktijk voornamelijk vorm te geven door studenten te laten werken met casussen uit de praktijk en via de masterproef, waardoor ook voor het werkveld een *win-win*-situatie ontstaat.

Het werken vanuit **authentieke casussen** gebeurt bij uitstek in de OPO's 'Project 1 Teacher Leadership' (schakelprogramma) en 'Project 2 Teacher Leadership' (masterprogramma). Studenten werken er op een projectmatige manier samen aan een casus uit de eigen praktijk ofwel een casus die wordt aangeleverd door een externe opdrachtgever uit het brede werkveld. Door studenten al in het schakelprogramma aan dergelijke casussen te laten werken, wil de opleiding hen in een vroeg stadium laten proeven van de rol van *teacher leader*. Ze leren onder andere om verandering te bewerkstelligen, samen te werken, coachende vaardigheden te ontwikkelen en om te gaan met weerstand, waardoor hun toekomstige rol concreter wordt.

Studenten worden voor deze OPO's geëvalueerd via permanente evaluatie, zowel op basis van het product als op basis van het achterliggende proces. Dat betekent dat zij voortdurend feedback krijgen van de docenten. Ook *peer feedback* en zelfreflectie krijgen veel aandacht – competenties die de master basisonderwijs zullen versterken in zijn rol.

De docenten hechten bovendien belang aan het principe '*walk the talk*': in en over de moduleteams heen zullen hogeschool- en universiteitsdocenten samen werken aan kwaliteit en dat voor de studenten zichtbaar maken.

De commissie vraagt de opleiding om ook voor werkstudenten het samenwerken op een haalbare manier te incorporeren in de opleiding. De werkstudenten die ze kon spreken, gaven aan vooral op individuele basis aan het werk te zijn, ook in het geval van groepsopdrachten.

Naast het OPO 'Project 2 Teacher Leadership' vormt de **masterproef** een belangrijk element dat theorie en praktijk verbindt.

De opleiding gaf aan dat autonoom onderzoek weliswaar van groot belang is, maar dat studenten ook vanuit een vraag uit de praktijk aan de slag kunnen. De promotor zal steeds nagaan of het onderwerp geschikt is en kijkt daarvoor in sterke mate naar methodologische criteria. Dat lijkt de commissie een belangrijk gegeven om te waarborgen dat het te voeren onderzoek het bachelorniveau overstijgt.

De commissie wil de opleiding aanraden om goed te bekijken of de onderwerpen voldoende resoneren met het leidende principe van *teacher leadership*. Dat zal er ook voor zorgen dat de opleiding het onderscheid kan maken met aanverwante opleidingen als Pedagogische Wetenschappen.

De voorbereiding op de masterproef gaat van start in het schakeljaar.

De huidige schakelstudenten kozen allemaal voor een individuele masterproef. Duo-masterproeven zijn een optie, maar de opleiding geeft aan er geen grote voorstander van te zijn. De commissie suggereert dat duo-masterproeven een waardevolle optie kunnen zijn in het kader van leren samenwerken, een belangrijke vaardigheid voor de master basisonderwijs.

Voor de begeleiding en de evaluatie van de masterproef zijn de promotor en eventuele copromotor en/of begeleider verantwoordelijk. Indien de masterproef plaatsvindt binnen de eigen school van de werkstudent gebeurt de beoordeling in een samenspel tussen de universiteit en het werkveld. De commissie raadt aan om het werkveld altijd een stem te geven bij de evaluatie van de masterproef, zodat ook de evaluatie gecontextualiseerd gebeurt. Bovendien is het van belang met betrekking tot de validiteit en de betrouwbaarheid dat reguliere en werkveldstudenten een gelijkaardige evaluatie ondergaan.

De evaluatie van de geschreven masterproef wordt aangevuld met een mondelinge verdediging. Dit laatste luik kreeg meer gewicht naar aanleiding van de door UGent uitgewerkte policy rond Artificiële Intelligentie (AI). Na een periode waarin de universiteit de omgang met AI overliet aan de diverse opleidingscommissies, is in samenwerking met de onderwijsdirectie van de elf faculteiten een universiteitsbreed kader ontwikkeld, met focus op toetsing. Als gevolg daarvan wint procesevaluatie aan belang, ook in faculteiten waar dat

voorheen minder het geval was. Daarnaast ligt er een grotere nadruk op de verdediging van de masterproef en minder op de tekst zelf.

2.2.7 Toetsbeleid en toetsvisie vanuit de zeven opleidingsdidactische principes

De commissie ging ook in gesprek over overige aspecten van evaluatie.

UGent heeft haar toetsvisie en -beleid universiteitsbreed geoperationaliseerd in **17 toetsprincipes**. Faculteiten en opleidingen werken binnen dit beleid een toetsvisie uit met **eigen accenten**. De visie op toetsing van de masteropleiding basisonderwijs die UGent samen met de hogeschoolpartners organiseert, vertrekt vanuit de zeven opleidingsdidactische principes die ze hanteert en die beschreven staan in het informatiedossier.

De commissie is van oordeel dat de verscheidenheid aan evaluatiemethoden en het gebruik van cases en portfolio's alvast goed aansluiten bij het opzet van de opleiding. Uit de dialoog kwam ook naar voren dat de co-creatie, zoals die vorm krijgt in de moduleteams die de OPO's ontwikkelen, ook doorgetrokken wordt naar de toetspraktijk. Dat lijkt de commissie een belangrijk gegeven, gezien zowel het masterniveau als de praktijkgerichtheid van de opleiding getoetst moeten worden.

Belangrijke vraag was wie de studenten beoordeelt, vermits zowel docenten van de hogescholen als van de universiteit de OPO's vorm geven. De commissie waardeert dat de beoordeling telkens zal gebeuren door minimaal één hogeschool- en één universiteitsdocent.

Het borgen van de kwaliteit van de toetsing wordt toebedeeld aan de opleidingscommissie van deze masteropleiding, die tevens als toetscommissie fungeert. De opleidingscommissie komt minimaal één keer per jaar specifiek als toetscommissie samen.

Op het niveau van de individuele OPO's monitort de toetscommissie de kwaliteit en transparantie van de toetsing via de analyses van de centraal georganiseerde onderwijsbeoordelingen door studenten en de slaagcijfers via de scoredistributies. De commissie vraagt erop toe te zien dat studenten in voldoende mate participeren aan deze evaluaties. De studenten komen immers terecht in een nieuw samengestelde constellatie, waarbij de academische context voor de meesten een nieuw gegeven is. In combinatie met de eerder geschetste decretale onduidelijkheden die impact zullen hebben op de rol die de master basisonderwijs in de scholen zal vervullen, is de inbreng van studenten van groot belang.

In het geval de kwaliteit van een OPO niet voldoet, beschikt de toetscommissie over het mandaat om acties voorop te stellen om het toetsbeleid te optimaliseren via het toepassen van de PDCA-cyclus.

De opleiding lichtte tijdens de dialoog nog kort toe dat werken volgens deze PDCA-cyclus ingebakken zit bij elke opleiding van UGent. Voor deze masteropleiding zal de opleiding de cyclus vormgeven met de vier betrokken instellingen samen. Omdat de leidende principes (zoals het multiperspectivisme) als vrij universeel worden aangezien, verwachten de betrokken instellingen dat zij probleemloos deel zullen worden van dit kwaliteitszorgsysteem.

3 Oordeel

Op basis van het informatiedossier en de open en constructieve dialoog die de commissie kon voeren, komt zij tot onderstaand oordeel. Ze behandelt daarbij eerst de twee bijkomende facetten uit het aanvullend protocol en geeft vervolgens een holistisch oordeel over de potentiële kwaliteit van de opleiding.

3.1 Oordeel over de facetten uit het aanvullend protocol

Facet 1: De samenwerking tussen de universiteit en de hogescho(o)l(en) in het kader van deze opleiding is formeel gegarandeerd en voorziet in duurzaam gemeenschappelijk overleg. De hogescho(o)l(en) uit het samenwerkingsverband, in het bijzonder (de medewerkers van) de educatieve bacheloropleidingen kleuter- en lager onderwijs, hebben een structurele en effectieve inbreng in de opleiding.

De commissie kon vaststellen dat UGent en de drie betrokken hogescholen een sterke vorm van samenwerking in de steigers hebben gezet. Enerzijds regelt het samenwerkingsakkoord de nodige formele aspecten die deze samenwerking op een structurele en duurzame manier zullen vormgeven. Anderzijds kon zij vaststellen dat de docenten van de educatieve bacheloropleidingen kleuter- en lager onderwijs effectief en in sterke mate betrokken zijn bij de totstandkoming van de opleiding. Er is naar het oordeel van de commissie sprake van daadwerkelijke co-creatie en van een positieve en vertrouwensvolle sfeer tussen de docenten.

De commissie heeft er vertrouwen in dat de moduleteams, zoals ze al werkzaam zijn voor het schakeljaar, in de masteropleiding zullen zorgen voor een evenwichtige inbreng van alle partijen. De betrokken docenten gaven ook blijk van een groot enthousiasme: ze scharen zich volop achter de doelstellingen van de opleiding en voelen zich gelijkwaardige partners in de vormgeving ervan.

De commissie is van oordeel dat aan het aanvullend facet 1 in voldoende mate is voldaan.

Facet 2: De opleiding heeft een goed beeld van haar werkveld. Ze betreft ruim en structureel het werkveld in de processen van curriculumontwikkeling en kwaliteitszorg. De opleiding benut tevens de partnerschappen met het werkveld van de hogescho(o)l(en) uit het samenwerkingsverband.

De commissie kon vaststellen dat het afnemend veld nauw betrokken is bij de opmaak van het curriculum. Het werkveld geeft aan nood te hebben aan masters die de rol van *teacher leader* kunnen opnemen in de scholen, en op basis van hun inbreng werden aanpassingen aan het curriculum doorgevoerd. Ook kwamen er op hun aangeven bijstellingen die de werkstudenten ten goede komen.

De commissie waardeert het plan van de opleiding om een gezamenlijke werkveldcommissie op te starten, waarvoor ze ruim zal rekruteren. Een dergelijke overkoepelende commissie kan een belangrijke rol spelen bij de evaluatie en dus de permanente kwaliteitszorg voor de opleiding.

De commissie raadt de opleiding aan te onderzoeken of partnerschappen tussen universiteit en scholen kunnen opgestart worden; op die manier wordt de afstand tussen afnemend veld en universiteit bijkomend verkleind.

De onduidelijke context waarin deze opleiding van start gaat, vergt een doordacht schakelen, in nauwe co-creatie met alle betrokken partijen en dus ook met het werkveld. De commissie beveelt de opleiding daarom aan om alle kansen voor verdere samenwerking te benutten,

zodat de hogescholen, de universiteit en het afnemend veld permanent kunnen afstemmen met elkaar om de opleiding verder te versterken.

De commissie is van oordeel dat aan het aanvullend facet 2 in voldoende mate is voldaan.

3.2 Oordeel over de potentiële kwaliteit van de opleiding

De commissie kreeg tijdens de dialoog volop de kans om meer inzicht te verwerven in de centrale overkoepelende rol van *teacher leader* waartoe UGent samen met de hogeschoolpartners wil opleiden.

De commissie vond over de gesprekken heen een **coherent beroepsbeeld** terug dat de visie van de opleiding en de noden van het werkveld verenigt. Ook de studenten hebben volgens de commissie een duidelijk beeld van de rol van de *teacher leader*.

Wel merkte de commissie op dat de onduidelijkheid over het **civiel effect**, in combinatie met het als krap beschouwde budgettaire kader, bij de werkveldpartners zorgt voor verschillende houdingen ten opzichte van het daadwerkelijk aanwerven van masters basisonderwijs. Hoewel dit buiten het onderzoek valt dat de commissie voert, meent ze dat alle partijen baat hebben bij een duidelijk decretaal kader. De nood om masters te kunnen inzetten in het basisonderwijs wordt immers op alle beleidsniveaus onderschreven.

Om de centrale rol van *teacher leader* te realiseren, werkt de opleiding in **drie leerlijnen** aan de ontwikkeling van drie onderliggende rollen: 'de master basisonderwijs als *evidence-informed didacticus*', 'de master basisonderwijs als innoverend schoolmaker' en 'de master basisonderwijs als autonoom onderzoeker'. De commissie is van oordeel dat ook hier sprake is van een coherente visie die aan de basis ligt van een logisch opgebouwd curriculum.

De commissie waardeert de manier waarop universiteit en hogescholen samengewerkt hebben in **co-creatie** bij de totstandkoming van het schakeljaar. Op basis van het informatiedossier en de dialoog is ze van oordeel dat voor de masteropleiding basisonderwijs het **masterniveau** voldoende geborgd wordt.

Ze raadt de opleiding aan om, zo gauw de teams voor de masteropleiding samengesteld zijn, deze op korte termijn met de hele groep samen te brengen. Ook op **curriculair niveau** is immers afstemming nodig om tot een coherent programma op masterniveau te komen. Op die manier kan de opleiding waarborgen dat alle moduleteams werken vanuit dezelfde kaders en terminologie, onder meer wat het cruciale begrip *teacher leadership* betreft.

De plannen die de opleiding heeft om een **klankbordgroep** op te starten met als doel de afstemming tussen de docenten te continueren, vindt de commissie alvast een waardevol idee.

De commissie raadt de opleiding aan in alle OPO's voldoende aandacht te besteden aan **multiperspectivisme** als opleidingsdidactisch principe en dat ook te expliciteren ten aanzien van de studenten. Ze meent dat dit een belangrijke hefboom is om de master basisonderwijs in staat te stellen om te handelen als *reflective practitioner*.

Dat het curriculum ruimte laat voor het inspelen op de actualiteit, bijvoorbeeld bij de bekendmaking van belangwekkend onderzoek, vindt de commissie positief. Dit sluit mooi aan bij de rol die de master basisonderwijs zelf in de school zal opnemen, als onderzoeker en als vertaler van onderzoek naar de specifieke schoolcontext.

De commissie waardeert de **flexibiliteit** die de opleiding wil bieden om te kunnen inspelen op haar diverse instroom.

Ze heeft er vertrouwen in dat de opleiding zal toezien op een gedifferentieerd aanbod dat tegemoetkomt aan de noden van bachelors in het **kleuter- en lager onderwijs**.

Werkstudenten zullen wellicht een groot aandeel vormen van de studentenpopulatie. Zij kunnen een beroep doen op de faciliteiten die gelden binnen UGent. Ook de opleiding zelf toont zich volgens de commissie bereid om hen de nodige flexibiliteit te bieden. De

commissie waardeert daarnaast dat werkstudenten de kans krijgen om hun eigen werkervaring in te brengen in de opleiding. Wel raadt de commissie de opleiding aan om te **formaliseren** op welke manieren de flexibiliteit gegarandeerd zal worden, zodat de aanpak consistent aanwezig is over de verschillende OPO's en docenten heen. Ook wil ze de opleiding meegeven dat het maatwerk dat ze studenten wil bieden onder druk kan komen te staan als de opleiding in sterke mate zou groeien.

Uit de gesprekken met het afnemend veld en met de studenten kwam naar voren dat de **positie** die de master basisonderwijs zal innemen in de school verschillend kan zijn naargelang hij al dan niet kan bogen op eerdere werkervaring.

De commissie deelt met het afnemend veld een zekere bezorgdheid of afgestudeerde masters basisonderwijs, en in het bijzonder de **reguliere studenten**, de rol van *teacher leader* effectief zullen durven of kunnen opnemen. Ze heeft er begrip voor dat de opleiding ervoor kiest om niet met een stageperiode te werken, en heeft ook de argumenten om daar niet voor te kiezen beluisterd van zowel werkveld als studenten. De commissie vindt het alvast positief dat vaardigheden als omgaan met weerstand of het aannemen van een coachende houding een plaats krijgen in het curriculum.

Niettemin vraagt ze de opleiding om goed te monitoren of de **verbinding tussen theorie en praktijk** voldoende tot stand komt op basis van het werken met casussen.

De commissie kon ook uitgebreid in gesprek gaan over de **masterproef**, die beschouwd wordt als sluitstuk van de opleiding en een belangrijk luik om de verbinding tussen theorie tot stand te brengen. De commissie heeft er vertrouwen in dat de masterproef effectief op academisch niveau zal plaatsvinden.

Wel raadt ze de opleiding aan om goed te bekijken of de onderwerpen voldoende resoneren met het leidende principe van *teacher leadership*. Dat zal er ook voor zorgen dat de opleiding het onderscheid kan maken met aanverwante opleidingen als Pedagogische wetenschappen. De commissie suggereert verder dat duo-masterproeven een waardevolle optie kunnen zijn in het kader van leren samenwerken.

Wat **toetsing** betreft, waardeert de commissie dat UGent en de hogeschoolpartners ook hier in co-creatie zullen werken.

Ze raadt aan om ook het werkveld systematisch bij de evaluatie van de masterproef te betrekken, zodat ook de evaluatie gecontextualiseerd gebeurt.

De commissie waardeert de luisterbereidheid van de docenten en heeft er vertrouwen in dat de opleiding belang hecht aan de mening van de **studenten**.

De commissie heeft er begrip voor dat de input van de studenten louter via de hogescholen werd verworven. Ze beveelt echter aan op korte termijn werk te maken van een nauwe studentbetrokkenheid. Gezien de geschetste externe context acht ze het immers belangrijk dat de opleiding zeer goed de vinger aan de pols houdt bij de studenten, zowel via informele inspraak als via formele participatieorganen. Het is daarbij van belang dat alle groepen studenten vertegenwoordigd zijn (reguliere en werkstudenten, studenten met een vooropleiding kleuter- en lager onderwijs).

3.3 Conclusie: advies toetsingsbesluit

Op basis van de beslisregel zoals vastgelegd in het aanvullend protocol voor de TNO van de master basisonderwijs, adviseert de commissie de NVAO tot het nemen van een positief toetsingsbesluit.

De commissie formuleert op basis van het gevoerde onderzoek de onderstaande aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geenszins afbreuk aan de positieve punten die ze identificeerde noch aan het positief advies toetsingsbesluit.

- Benut alle kansen voor verdere samenwerking met het werkveld, zodat de hogescholen, de universiteit en het afnemend veld permanent kunnen afstemmen met elkaar – ook gezien de onduidelijke externe context waarin de opleiding van start gaat – om de opleiding verder te versterken.
- Maak op korte termijn werk van een nauwe studentbetrokkenheid. Besteed niet alleen aandacht aan formele organen en kanalen, maar ook aan informele betrokkenheid. Het is daarbij van belang dat alle groepen studenten vertegenwoordigd zijn (reguliere en werkstudenten, studenten met een vooropleiding kleuter- en lager onderwijs).
- Monitor de mate waarin de band tussen theorie en praktijk daadwerkelijk tot stand wordt gebracht, niet in het minst in de casussen en de masterproef. Daarbij is nauwe samenwerking met het werkveld aanbevolen.

Bijlage 1: Administratieve gegevens van de instelling en de opleiding

Instellingen	Universiteit Gent, in co-creatie met Arteveldehogeschool, Hogeschool West-Vlaanderen en Hogeschool Gent
Naam opleiding	Master in het basisonderwijs
Niveau en oriëntatie	Master of science in het basisonderwijs
(Bijkomende) titel	-
(Delen van) studiegebied(en)	• Psychologie en pedagogische wetenschappen; • Onderwijs
Afstudeerrichtingen	-
Opleidingstrajecten voor werkstudenten, voltijds/deeltijds trajecten, dag-/avondonderwijs, onderscheiden vormen van diplomering	Er zullen flexibele trajecten voor werkstudenten ingericht worden: er is geen apart opleidingstraject voor werkstudenten. De mogelijke faciliteiten voor werkstudenten zijn terug te vinden onder punt 2.4. in het rapport.
De vestiging waar de opleiding wordt aangeboden	Gent
Onderwijstaal	Nederlands
Studieomvang (in studiepunten)	60 ECTS
De vereiste vooropleidingen en toelatingsvoorwaarden	• Educatieve bacheloropleidingen kleuter- en lager onderwijs, na schakelprogramma tot de Master basisonderwijs • Academische bacheloropleiding, na educatieve bacheloropleidingen kleuter- en lager onderwijs

Bijlage 2: Opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR)

1. De master in het basisonderwijs heeft een gespecialiseerde en onderzoeksgebaseerde kennis van en inzicht in vakdidactieken eigen aan het basisonderwijs, met bijzondere aandacht voor taalontwikkeling en ontwikkeling van het wiskundig denken, en vertaalt deze naar klas- en schoolpraktijken.
2. De master in het basisonderwijs kan voor meervoudige complexe uitdagingen in leer- en ontwikkelprocessen van basisschoolkinderen zelf een plan van aanpak opstellen, uitvoeren en evalueren.
3. De master in het basisonderwijs kan vanuit een actuele en gespecialiseerde kennis van pedagogische en onderwijskundige theorieën en inzichten bijdragen aan de ontwikkeling van de leerlingen, de school en de beroepsgroep. De master in het basisonderwijs integreert hierbij een diversiteit aan perspectieven.
4. De master in het basisonderwijs kan onderwijspraktijken en -innovaties vanuit wetenschappelijke inzichten onderbouwen en beoordelen, hierover in dialoog gaan met collega's en andere stakeholders in het onderwijs en de ruime samenleving, en op basis hiervan de klas- en schoolpraktijk verbeteren.
5. De master in het basisonderwijs kan gerichte strategieën en interventies selecteren, ontwikkelen en toepassen die het pedagogisch-didactisch handelen van het lerarenteam versterken.
6. De master in het basisonderwijs kan bijdragen tot een reflectief, collaboratief en lerend klimaat op school. De master in het basisonderwijs kan schoolontwikkeling, kwaliteitszorg, innovatie en professionalisering op school begeleiden en heeft hierbij aandacht voor ontwerp, implementatie en evaluatie.
7. De master in het basisonderwijs kan complexe vraagstukken in de onderwijspraktijk identificeren en analyseren. De master in het basisonderwijs voert zelfstandig of in teamverband praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek uit op een methodologisch correcte wijze.
8. De master in het basisonderwijs kan beargumenteren hoe een ontwerp of interventie afgestemd is op zowel de eigen praktijkcontext als op algemene wetenschappelijke inzichten uit diverse domeinen.
9. De master in het basisonderwijs neemt verantwoordelijkheid op om data op een ethische en deontologisch correcte wijze te verzamelen, te bewaren, te analyseren en erover te rapporteren.
10. De master in het basisonderwijs neemt initiatief om onderbouwd te experimenteren in complexe en onvoorspelbare contexten gebruik makend van de wetenschappelijke kennisbasis.

Bijlage 3: Samenstelling van de commissie

De beoordeling is gebeurd door een commissie van deskundigen aangesteld door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Daniel Muijs (*voorzitter*), Professor of Education and Head of the School of Social Sciences, Education and Social Work at Queen's University Belfast;

Miranda Timmermans (*commissielid*), Lector Samen Opleiden & Professionaliseren Marnix Academie Utrecht en zelfstandige;

Luce Claessens (*commissielid*), Associate professor en manager van de Academische Lerarenopleiding Primair Onderwijs aan Universiteit Utrecht;

Pieter Devos (*commissielid*), Coördinerend directeur Scholengroep PoelbergOmmeland vzw - regio Tielt;

Phaedra Hopmans (*student-commissielid*), Student Katholieke Universiteit Leuven - Master Pedagogische Wetenschappen (daarvoor Bachelor Lager Onderwijs - UCLL).

De commissie werd bijgestaan door:

- **Bert Van Poeck** (*procescoördinator*), beleidsmedewerker NVAO.
- **Kristl Van der Heyden** (*extern secretaris*), eigenaar MOORLANDcommunicatie

Alle commissieleden hebben de deontologische code van de NVAO ondertekend.

Bijlage 4: Programma voor de dialoog met de opleiding

Plaatsbezoek TNO-commissie – 17 december 2024 – Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen, Henri Dunantlaan 2, Gent – facultaire raadszaal (5e verdieping)

09.00u – 09.15u: Ontvangst, kort vooroverleg visitatiecommissie

09.15u – 10.15u: Sessie 1 – Gesprek met vertegenwoordigers van het instellings- en facultaire bestuur

- directeur onderwijs UGent
- facultaire onderwijsdirecteur (Psychologie en Pedagogische Wetenschappen)
- directeur onderwijsaangelegenheden HOGENT
- directeur onderwijs & onderzoek Arteveldehogeschool
- directeur onderwijs, studenten en internationalisering HOWEST
- voorzitter opleidingscommissie lerarenopleiding UGent

10.30u – 11.30u: Sessie 2 – Gesprek met opleidingsverantwoordelijken (ontwikkelteam)

- voorzitter opleidingscommissie lerarenopleiding UGent
- voorzitter vakgroep onderwijskunde UGent
- departementshoofd lerarenopleiding HOGENT
- directeur expertisenetwerk onderwijs Arteveldehogeschool
- directeur opleidingen HOWEST Brugge en Oudenaarde

11.45u – 12.45u: Sessie 3 – Gesprek met docenten

- docent UGent
- docent UGent
- docent UGent
- docent UGent
- docent Arteveldehogeschool
- docent Arteveldehogeschool
- docent HOWEST
- docent HOWEST
- docent HOGENT

12.45u – 13.30u: Lunch & overleg visitatiecommissie

13.30u – 14.15u: Sessie 3 – Gesprek met studenten

- student kleuter, HOGENT, reguliere student
- student kleuter, Arteveldehogeschool, reguliere student
- student lager, Arteveldehogeschool, reguliere student
- student lager, HOWEST, reguliere student
- student lager, HOGENT, reguliere student
- student kleuter, HOWEST, werkstudent
- student lager, VIVES Brugge, werkstudent (*online, eerste 20'*)
- student lager, Arteveldehogeschool, werkstudent (*online, eerste 20'*)

14.30u – 15.30u: Sessie 5 – Gesprek met vertegenwoordigers beroepenveld

- schoolleider Jenaplanschool De Feniks
- pedagogisch beleidsmedewerker Penta
- directeur natuurschool De Ritsheuvel
- directeur School van Morgen Nazareth
- directeur GO! school De Kleine Icarus

- directeur basisschool Westerhem
- directeur IVG-school basisschool

15.45u – 16.15u: Verplichte vrije moment (cf. sessie 2)

16.15u – 17.15u: Overleg visitatiecommissie

17.15u – 17.45u: Afsluitende dialoog (met opleidingsverantwoordelijken, in aanwezigheid van beleidsmedewerker Universiteitsdienst onderwijs en facultaire medewerker master basisonderwijs)

Bijlage 5: Verantwoording

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het *“Beoordelingskader Toets Nieuwe Opleiding op maat van de eigen regie”* van juni 2020, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 27 november 2020, en volgens de bepalingen in het *“Aanvullend Protocol voor de Toets Nieuwe Opleiding voor de master in het basisonderwijs”* van 29 mei 2024.

Nadat de aanvraag ingediend door de instellingen ontvankelijk werd verklaard, heeft de NVAO een commissie samengesteld. Deze commissie werd goedgekeurd door het dagelijks bestuur van de NVAO. De instellingen tekenden geen bezwaar aan tegen de commissie.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan een voorbereidend overleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens de voorbereidende werkzaamheden heeft de commissie verder alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens de dialoog met de instelling en de opleiding voorbereid.

Aan de hand van NVAO's Waarderende Aanpak heeft de commissie zich tijdens de dialoog verder verdiept in de context van de opleiding en op basis daarvan een onderzoek gevoerd naar de potentiële kwaliteit van de nieuwe opleiding en de aanvullende facetten.

Tijdens de afrondende werkzaamheden heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een holistisch oordeel over de potentiële kwaliteit van de nieuwe opleiding en in 2 afzonderlijke oordelen over de aanvullende facetten. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van beoordelingsrapport. Eens alle commissieleden hadden ingestemd met de inhoud van het beoordelingsrapport, heeft de voorzitter van de commissie het beoordelingsrapport vastgesteld. Het door de voorzitter vastgestelde beoordelingsrapport werd aan de NVAO bezorgd.

Bijlage 6: Overzicht van het bestudeerde materiaal

Documentatie beschikbaar gesteld bij de aanvraag

- Informatiedossier en Bijlagen

Documenten beschikbaar gesteld tijdens de dialoog

- Informatie UGent voor werkstudenten
- Informatie Faculteit Pedagogische wetenschappen voor studenten
- Overzicht werkvormen schakeljaar
- Folder Master Basisonderwijs

